

Бушанська Л. О., курсант психологічного факультету Інституту кримінально-виконавчої служби;
Науковий керівник: Мамука О. В., викладач кафедри кримінально-виконавчого права Інституту кримінально-виконавчої служби

ПОКАРАННЯ ЗА «РУСЬКОЮ ПРАВДОЮ»

«Руська Правда» - найважливіше джерело для вивчення суспільних відносин, історії та правової системи Київської Русі. «Правда Руська» - назва «русська» засвідчує те, що вона постала в Києві, у Полянській Русі [1].

Метою покарання за «Руською Правдою» було насамперед відшкодування збитків потерпілому та його родичам, а також поповнення державної казни.

У цілому «Руська правда» репрезентує українське право. У ній не було передбачено смертної кари, а вбивство каралося «гривнею», тобто відшкодовувалось у грошовій формі. За злочин проти людини, незалежно від її соціального стану, встановлювався штраф. Усі штрафи залежали від соціального стану потерпілих. У «Руській правді» передбачалось тяжке

покарання за образу честі, а також підносилось становище жінки у суспільстві [2].

«Руська правда» передбачала і такий вид покарання, як продаж - грошовий штраф, котрий стягували зі злочинця на користь князя за вчинення інших злочинів проти особи, а також за більшість майнових злочинів. Смертна кара, тілесні й калічницькі покарання не були притаманні найдавнішим системам руського права. Вони виникли насамперед у практиці церковних судів [3, с. 158].

Покарання передбачало грошові виплати: «виру»- на користь князя і «головщину»- на користь потерпілого або його родичів. Тілесних покарань «Руська правда» не знала, за винятком кари для холопів за побиття вільної людини. Смертної кари цим документом також не передбачалося. Розміри грошових виплат, як і в більшості інших феодальних кодексів, залежали від соціальної належності потерпілих. Найбільші покарання призначалися за шкоду, спричинену представникам панівної верхівки. Норми цивільного права стосувалися права власності, спадкування, договорів купівлі-продажу, позики тощо. Судовий процес за «Руською правдою» переважно мав змагальний характер [2].

За «Руською Правдою» помстою карали за вбивство, каліцтва, криваві «сині рани», навіть за удар рукою, а також за крадіжку.

«Руська правда» зберігала свою чинність протягом кількох століть і набагато пережила Давньоруську державу, у якій вона виникла, її норми мали значний вплив на Литовські статuti, російське Соборне Уложення 1649 року та інші пам'ятки права України, Росії, Білорусії, Литви та деяких інших країн [2].

«Правда Руська» - пам'ятка юридичної думки України- Русі епохи Середньовіччя, звід законів, найвідоміша пам'ятка давньоруського княжого законодавства, що регламентувала внутрішні державні відносини [Київської Русі](#).

Список використаних джерел

1. Василь Яременко Тисяча років української суспільно- політичної думки. У 9-ти т. - К., 2001. - Том I. - С. 173-185 // Електронний ресурс : Режим доступу :

.... <http://litopys.org.ua/oldukr2/oldukr51.htm> Електронна бібліотека України. Руська Правда // Електронний ресурс: Режим доступу:

.... <http://uateka.com/uk/article/society/heritage/1221>.

Ісаєв І.А. Історія держави і права України : Повний курс лекцій. - М. : МАУП, 1996. - 448 с.